

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

Titulus XXIII. De Officio Archidiaconi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

& Sanch. de Matrim. lib. 7. d. 86. n. 11. §. 2. ad 1. Illa ordinatio de Bigamis processit à Paulo, non ut ab Apostolo, Jus Divinum promulgante, sed ut ab Antistite Ecclesiæ, Jus Humanum statuente; nam Apostoli, velut Ecclesiæ Prælati, plura statuerunt, à Jure Divino distincta, pro fidelium directione: exemplum habes in 1. Cor. 7. ubi idem Paulus ait: *ceteris ego dico, non Dominus*: item in *can. Apostolorum*. In c. 2. cit. solum insinuat difficultas in dispensando ob reverentiam S. Pauli, in cujus præcepto fundatur irregularitas bigamiæ. Ad Confirmationem fateor, Papam circa significationem Sacramenti nihil immutare posse; interim tamen ea manente potest laborantem defectu hujus significationis admittere ad Ordines; quia exclusio ab Ordinibus propter hanc causam introducta est à solis Ecclesiæ Prælatiis, & Jure Ecclesiastico. Ad 2. N. Conf. & paritatem, partim quia de illegitimis & criminosis habetur fundamentum in Jure, non verò de Bigamis; partim quia non est eadem ubique ratio, propter quam illi, & isti, excluduntur à susceptione & executione Ordinum. Ad Confirmationem. Transmisso etiam (quod aliqui negant, vel saltem dubitant) illum Canonem esse Martini Papæ, & habere auctoritatem Juris, ea tamen potestas rursus adempta est Episcopo per Jus recentius. c. un. h. t. in 6. & Trid. S. 23. c. 17. de Ref.

TITULUS XXII.

De Clericis Peregrinis.

SUMMARIUM.

1. Quinam hic vocentur Peregrini.
2. 3. Non admittendi ad susceptionem ulteriorum Ordinum, vel ministracionem in susceptis, sine litteris Testimonialibus &c.

1. Sciendum, per Clericos peregrinos hic denotari eos, qui extra suas dioceses peregrinantur, aut vagantur, ac ita ignoti sunt, ut de illorum ordinatione ac vita non constet, nihilominus tamen ulterius in Ordinibus promoveri, vel in susceptis ministrare volunt. An & quomodo id ipsis concedendum, præfatus Titulus docebit, qui per modum *Appendicis* ad explicatas hucusque irregularitates adnectitur; cum hujusmodi ignoti Clerici sint vicini irregularibus. Proinde

2. Dico, Clerici peregrini nec ad ultiores Ordines promovendi sunt sine Dimissoriis, doctrinæ morumque testibus, ac licentiam à suo Ordinario datam suscipiendi Ordines alibi exprimentibus; nec ad Divina publicè celebranda, & Sacramenta administranda admittendi sine litteris Commendatitiis, quas vocant *Formatas*, in quibus eorum Ordinarii testentur, quibus Ordinibus sint initiati, & quòd careat impedimento exercendi actus Ordinis, v. g. Sacerdotii; vel saltem sine alio Testimonio, quo de dictis fiat sufficiens fides. Ita communis. De *Dimissoriis* constat ex tit. 11. §. 2. supra. De *Formatis*, & alio idoneo Testimonio ex c. 1. 2. 3. h. t. Trid. S. 22. in Decreto de observandis in celebrat. Missæ. S. 23. c. 16. de Ref. Ratio, quia contingere potest, & sæpius jam contigit, ut Clerici vagi, & peregrini ignoti, fuerint homines non tan-

tum criminosi, infames, in exilium missi, irregulares &c. sed etiam Sacerdotii, vel aliis Ordinibus, non initiati, quibus se initiatos afferbant, & tamen Missas celebrare præsumperint gravissimò sacrilegiò, ac populum sædè deciperint. Dixi 1. *publicè*; nam ad privatam ac sine stipendio dato celebrandum facilius admitti possunt; modò parati sint juramentò se probare Sacerdotes, nec addunt rationes peculiares, quæ ipsos reddant suspectos de fraude vel fictione. per c. 3. cit. partim quia privatim celebrando non decipiunt populum, partim quia nemo faciliè præsumitur malitiosus sine aliquo suo commodo. Dixi 2. *vel saltem sine alio testimonio* &c. Quod habetur non modò per testes, sed etiam ex aliis indicis, fama, communi estimatione &c. quibus probent, se fuisse legitime ordinatos, *Formatas* autem amisisse vel per incendium, vel per direptionem, vel per alium casum.

Advertendum autem est 1. illos Clericos peregrinos, qui faciliè potuissent acquirere *Formatas* à suis Episcopis, id tamen omiserunt, vel nulla probabili ratione ostendere possunt, se eas perdidisse, non esse admittendos ad publicè celebrandum, etiam si parati sint jurare, se esse ordinatos. c. 2. h. t. quia juramentum suppletorium probationis, quale foret hoc, non deferretur, nisi quando semiplena probatio, vel præsumptio probabilis stat pro aliquo. c. fin. de *jurejur.* 2. Episcopum teneri Clerico, qui iusta de causa vult egredi sua diocesi, nec habet beneficium residentiam exigens, dare Dimissoriales vel Commendatitias petenti. Si tamen Clericus eas peteret ob conscientiam, vel suspicionem criminis, aut similem causam, non oportet dare Commendatitias, sed præcisè Testimoniales de susceptis Ordinibus & carentia impedimenti Canonici à celebratione Divinorum arcensis. 3. Episcopum tanquam Sedis Apostolicæ Delegatum prohibere posse Prælatiis, etiam exemptis suæ dioceseos, ne externos & ignotos Sacerdotes ad Divina in suis Ecclesiis celebranda admittant, antequam ipse litteras Commendatitias vel Testimoniales recognoscat. per c. fin. h. t. Atque sic decisum referunt à S. Congreg. Cardd.

TITULUS XXIII.

De Officio Archidiaconi.

SUMMARIUM.

1. Quis dicatur Archidiaconus.
2. Quod ejus officium.
3. De quo plurimum immutavit Consuetudo.

Sciendum, à qualitatibus ad Ordines tum suscipiendos, tum exercendos, & ad consequenda Beneficia, Dignitates, & Prælaturas Ecclesiasticas requisitis, nunc transiri ad Officia, potestatem, & jurisdictionem certarum personarum, Prælatorum, & Judicum Ecclesiasticorum, de quibus tractabunt sequentes 10. tituli usque ad titulum 33. de Majorit. & Obed. Et primò quidem explicatur officium *Archidiaconi*, cujus prima post Episcopalem dignitas est

de

de Jure in Ecclesia Cathedrali, & Archidiaconus dicitur oculus Episcopi, & Vicarius proximus, cui omnis cura tam circa Clericos, quam circa Ecclesias eorum, & cognitio (subordinata tamen Episcopo) commissa est; idque indicat ipsum nomen, quod secundum etymologiam ex Græco desumptum significat *primum Diaconum*, seu Principem Diaconorum: quantumvis enim Archipresbyter sit major Archidiacono quoad Ordinem Sacrum (iste enim non necessarius est Sacerdos) est tamen illo minor quoad jurisdictionem; siquidem Archipresbytero de Jure non competit jurisdictionis foris externi, sicut competit Archidiacono.

Dico. Officium Archidiaconi spectato Jure Communi consistit in sequentibus. 1. ac universum est Vicarius Episcopi primus in administratione tam temporalium quam spiritualium, ac proinde generalem habet curam universi Clerici in civitate Episcopali, quam foris. 2. reliquis Clericis, etiam Archipresbytero, imperat. 3. audit jurgia Clericorum, de iis, aliseque causis Ecclesiasticis minoribus cognoscit; nam majora, uti & Criminalia, Matrimonialia, Beneficialia, & causa Concubinatūs juxta Trid. S. 24. c. 20. de Ref. Sc. reservantur Episcopo. 4. Visitat diocesim singulis trienniis, si Episcopus non possit, Ecclesias autem sui Archidiaconatus singulis annis. Sed visitationem Diocesis iterum ab Episcopo vel ejus Vicario fieri præcipit Trid. & quidem singulis annis, vel saltem ut intra biennium, si diocesis sit amplior, visitatio totius diocesis absolvetur. 5. puniit & corrigit delicta minora, abstinere tamen a ferendis censuris. 6. habet curam generalem & primariam Officii Divini ritè peragendi mediante Primicerio. 7. vasorum & apparatus factorum Ecclesiarum, mediante Sacrista, qui duo, nempe Primicerius & Sacrista, Archidiacono sunt subordinati. 8. restorationis Ecclesiarum. 9. exercet curam animarum. 10. legit Evangelium in Missa solenni, quando celebrat Episcopus, vel alteri Diacono legendum præcipit. 11. promovendos ad Ordines & Beneficia examinat, illisque postea assistit Episcopo. Sed hoc examen quoque per Trid. commendatum est Episcopo. 12. post decretam ab Episcopo immisionem in possessionem ipse actualiter & corporaliter immittit Abbates, Beneficiatos, Abbatissas. Habentur hæc c. 1. §. segg. b. t.

Dixi. spectato Jure Communi; quippe in variis Diocesium circa Archidiaconos, uti & Archipresbyteros, Custodes &c. plurima in consuetudinem abierunt, & quantumvis in quibusdam Ecclesiis manserint harum Dignitatum & Officiorum nomina penes Canonicos Capitulares, functiones tamen pleræque præstantur per alios. In aliquibus Ecclesiis Cathedralibus neque nomen Archidiaconi existat: in aliis autem reperitur quidem Archidiaconus quoad nomen, sed præter præminentiam inter Canonicos nihil habet, nec officium, nec jurisdictionem: in aliis exercet quidem jurisdictionem in Clericos, sed per certum duntaxat districtum, sine Archidiaconatus dictum: in aliis

non unus tantum, sed plures per certas diocesis partes constituuntur Archidiaconi, qui cognoscant & judicent causas Matrimoniales, vel alias, uti in diocesi Salisburgensi; sed hi non differunt à Vicariis foraneis: in aliis demum, & quidem plurimis Germaniæ, tota Archidiaconi jurisdictionis per praxim translata est in Officiale, seu Vicarium Generalem Episcopi; quam alias per se loquendo plurimum differant Archidiaconus & Vicarius Generalis: siquidem ille habet suam jurisdictionem directè provenientem à Jure, & indirectè tantum ab Episcopo, eum instituente, vel confirmante; idèoque est Vicarius Episcopi *Natus*, intitulatus, perpetuus, & distinctus ab Episcopali tribunal exercens: iste e contra habet quidem etiam jurisdictionem Ordinariam; sed immediatè & directè provenientem ab Episcopo, Vicarium constituente; ipse autem est Vicarius solummodo *Datus*, seu dativus, temporalis, ad libitum Episcopi amovibilis; & jurisdictionem ab Episcopali indistinctam, ac idem cum ipso tribunal exercens, ut dicitur de Officio Vicarii.

TITULUS XXIV.

De Officio Archipresbyteri.

SUMMARIUM.

1. Quis dicatur Archipresbyter seu Decanus.
2. 3. Quod sit officium Decani tum Civitatis, tum Ruralis.

Sciendum, nomen Archipresbyteri indicare primum Sacerdotem, qui reliquis Presbyteris præest, & in iis, quæ Sacerdotalis officii sunt, imperat. per c. 1. §. segg. b. t. Alio nomine appellatur Decanus. c. 7. de Off. Archidiacon. item Plebanus. c. 3. de Off. Jud. Ord. Duplex autem Archipresbyter distinguitur c. 3. §. 4. b. t. Unus vocatur Civitatis seu Urbanus, qui in urbe Episcopali præest omnibus Ecclesiis suæ Presbyteris, sive Ecclesia sit Cathedralis, sive Collegiata: alius verò Ruralis, seu forensis, qui extra civitatem Episcopalem in plebe exercet animarum curam, & simul sub se habet alios Presbyteros, per minores Ecclesias dispersos: eligitur plerumque à Capitulo Rurali, confirmandus ab Episcopo, vel Vicario Generali.

Dico 1. Officium Archipresbyteri seu Decani Civitatis spectato Jure Communi consistit in sequentibus. 1. exercet jurisdictionem in foro interno & curam animarum respectu omnium Presbyterorum suæ Ecclesie, quorum debet etiam esse Confessarius; uti & aliorum aliunde accedentium, secundum provisionem Episcopi. 2. assidue, id est, quocunque tempore debito, interest rei Divinæ in Ecclesia. 3. Episcopo solenniter celebrante curat; ut Sacerdotes ad ministerium Altaris se accingant. 4. in absentia Episcopi ipse celebrat solennia Missarum, ac Missam FERIALEM; quam vocant *Colledam*, vel alteri mandat. 5. inchoat cantum Horarum: impertitur Benedictiones ad Lectiones: benedicit fontes: Inungit infirmos: poenitentes publicos (consulto tamen prius Episcopo) reconciliat. 6. Custodi præcipit, ut in Sacario deesse non sinat

R

hostias